

L'Avenue des dictateurs

De bijna incestueuze relatie die Frankrijk er met de Arabische en Afrikaanse leiders op nahoudt, komt het best tot uiting op de Avenue Foch in Parijs.

Wanneer u als toerist over de ruim een kilometer lange laan kuiert, van de Arc de Triomphe naar het Bois de Boulogne, denkt u wellicht 'mooi, maar saai'. Achter de monumentale façades echter huist oud geld van bijvoorbeeld de familie Rothschild, of iets nieuwer geld, van Onassis. Niet alleen voor hen, maar ook voor buitenlandse regeringsleiders (nog in functie of reeds verjaagd) is de omliggende buurt een geliefde pleisterplaats. Zomaar een greep uit de lijst (oud)-buurtbewoners van de wijk: Ali Bongo (Gabon), Denis Sassou-Nguesso (Congo-Brazzaville), Paul Biya (Kameroen), Mobutu Sese Seko (Zaïre), Saddam Hoessein (Irak), Félix Houphouët-Boigny (Ivoorkust), Jean-Claude 'Baby-Doc' Duvalier (Haïti), Teodoro Obiang (Equatoriaal-Guinea) en hun familie en nabestaanden. Vanwege deze kleurrijke Vereniging van Eigenaren, wordt de lommerrijke laan gek-scherend ook wel de *Avenue des Dictateurs* genoemd.

De wijk rondom de Arc de Triomphe is niet alleen populair vanwege de mooie herenhuizen. Het superdeluxe hotel George v aan de gelijknamige avenue (voor slechts 875 euro per nacht heeft u er al een bezemhok), is eigendom van de Saoedische prins Al-Waleed bin Talal. Olieprinsessen gaan graag shoppen op de Avenue Montaigne. Het is niet ongebruikelijk om groepjes volledig gesluierde vrouwen uit de *haute couture* winkels te zien komen, gevolgd door hun met tassen beladen bediendes. Op zich opmerkelijk, aangezien Frankrijk in 2010 het dragen van boerka's en niqabs heeft verboden. Maar deze welgestelde consumenten beboeten zou natuurlijk indruisen tegen Frankrijks commerciële belangen.

Niet ver van de Avenue Foch vandaan scheurde Khaddafi's zoon Han-

nibal in 2004 in een zwarte Porsche met 140 kilometer per uur over de Champs-Élysées. Tegen het verkeer in natuurlijk, anders zou het te saai zijn. De politie wist hem aan te houden en raakte slaags met zijn bodyguards. Een agent liep een gebroken rib op. Toch ging Hannibal vrijuit. Hij had weliswaar geen diplomatieke onschendbaarheid, maar kwam er zonder bekeuring vanaf.

Ook de voormalige Tunesische dictator liet zich graag zien in de Franse hoofdstad. Een deel van het familievermogen van naar schatting vijf à tien miljard dollar van Zine el-Abidine Ben Ali en zijn vrouw Leila Trabelsi is belegd in onroerend goed. Niet alleen in Parijs, maar ook in het chique skioord Courchevel, populair bij de Russische maffia, en aan de Côte d'Azur, de favoriete *hangout* van veel filmsterren. De bezittingen van de Egyptische Mubarak-clan zijn lastiger in kaart te brengen, maar wel is duidelijk dat de familie onroerend goed in Parijs bezit. Erg discreet hoeven de villabewoners overigens niet te zijn over hun rijkdom: in de openbare parkeergarage onder de Avenue Foch wemelt het van de Rolls Royces, Ferrari's en Lamborghini's.

Iets verderop, op het Île Saint-Louis, kocht een prins van Qatar in 2007 het duurste pand van Parijs: hij telde naar schatting 80 miljoen euro neer voor een klein 17^e eeuws stadskasteel. De geplande verbouwing van 40 miljoen euro dreigde niet door te gaan, omdat veel kunsthistorici vrezden voor verminking van het monument. Na tussenkomst van de minister van Cultuur kon de prins zijn bouwvergunning alsnog op komen halen.

De lommerrijke Avenue Foch in het zuidwesten van Parijs

Geen huur

De talrijke enorme panden in Parijs – de familie Bongo uit Gabon bezit er maar liefst 39 – zijn in nagenoeg alle gevallen verkregen door geld ‘van het volk’ weg te sluisen. Toch durft de Franse justitie nauwelijks op te treden. Het lijmen van dictators diende een pragmatisch doel: de economische belangen van Frankrijk in de regio veilig stellen. Tegelijkertijd schuwden vooral Afrikaanse leiders er niet voor om politieke campagnes te financieren, of het nu om linkse of rechtse partijen ging. De ‘Arabische Lente’ heeft de kaarten opnieuw geschud, al heeft dat vooralsnog weinig veranderd. Een half jaar na de revoluties is de Franse justitie niet erg ijverig met de aanpak, ondanks de aanklachten van NGO’s als *Sherpa* en *Transparency International*. Er is nog steeds geen officieel onderzoek ingesteld. De organisaties hebben daarom ook een civiele zaak aangespannen, in de hoop dat men daar sneller vaart mee maakt dan met de strafzaak.

Overigens profiteert zelfs Jacques Chirac van de onroerend goedportefeuille van de rijken uit de voormalige koloniën en protectoraten. De oud-president bewoont sinds zijn aftreden in 2007 een bescheiden onderkomen van 296 vierkante meter aan de Seine, met uitzicht op het Louvre. Op zich niets opmerkelijks aangezien Franse oud-presidenten en oud-premiers hun hele leven lang een flink aantal privileges behouden. Maar het is dit keer niet de belastingbetaler die voor de kosten opdraait. Of beter gezegd: niet de Franse belastingbetaler. De eigenaar van het riante appartement in de Parijse binnenstad is de Libanese familie Hariri, met wie de oud-president nog altijd nauwe banden onderhoudt. Zijn huisbaas is schappelijk: huur hoeft Chirac niet te betalen.

